

Remigratie?

Peter Megens

2018 was een raar bijenjaar. De droogte was de oorzaak dat ik van veel voorkomende soorten maar enkele exemplaren zag. Sommige soorten heb ik dit jaar zelfs compleet gemist.

Maar er waren ook verrassingen. Zo kwam ik *Coelioxys afra* tegen op de Maasduinen bij Nieuw-Bergen, man en vrouw. In 2010 is deze soort voor het eerst gevonden op de Maasduinen (Ac. 203.7-400.3) door Stijn Schreven en daar later ook terug gevonden (Schreven 2011, 2014). Mijn melding komt van de andere kant van de ontginningsweg, namelijk het Eendenmeer (Ac. 202-402). Een bewijs dat deze soort zich hier gevestigd heeft.

Een grotere verrassing was de vondst van een mannetje van *Megachile maritima*. Van deze grote duinbehangersbij zijn volgens de bijenatlas (Peeters et al. 2012) sinds 1990 nog maar enkele meldingen uit het binnenland. Deze zijn ook uit de Maasduinen. De laatste melding is van 1995 Eendenmeer, Nieuw-Bergen. De een na laatste melding is ook uit Nieuwbergen, van de gemeenteheide uit 1984. Een zeer zeldzame binnenlandse soort dus. Op de rode lijst van 2018 (Reemer 2018) staat deze soort als bedreigd, zz. Tussen 2002 en 2016 is deze bij in 37 atlasblokken waargenomen. Een achteruitgang van 69% sinds 1950. Vanaf 1995 zijn er alleen nog maar meldingen langs de kust inclusief de Waddeneilanden. Na 18 jaar weer een remigratie uit de kustduinen naar de Maasduinen in Nieuw-Bergen? Of is de soort al die tijd ondergedoken geweest? Uit het aangrenzende Nordrhein-Westfalen zijn sinds 1990 geen meldingen bekend.

De gemeente Nieuw-Bergen werkt al jaren aan het terug brengen van stuifzand op de Maasduinen. En dat begint succes op te leveren. Want daar bleef het niet bij. Bij een volgend bezoek kwam ik *Coelioxys conoidea* tegen, de grote kegelbij. Laatste binnenlandse melding was uit Gronsveld in 1956. De laatste dichtstbijzijnde melding was uit Mook in 1952. Ik weet niet waar precies in Mook, maar Mook heeft

ook een klein maasduingebiedje. De grote kegelbij staat op de rode lijst 2018 als ernstig bedreigd, zzz. Tussen 2002 en 2016 in 9 atlasblokken waargenomen. Sinds 1950 een afname van 83%. Maar weer een remigratie uit de kust? De gemeente Bergen is goed bezig. De Maasduinen worden weer “echte Maas-duinen” met bij behorende flora en fauna.

Met dank aan Andries Arts, van de gemeente Nieuw-Bergen en Jan Smit voor het bevestigen van de determinaties.

Summary

Three special bee species were found this year in the Maasduinen near Nieuw-Bergen among which *Coelioxys afra* who is present here since 2010. Further the rediscovery of *Megachile maritima*, which last Dutch recording in 1995 was also in the Maasduinen, and *Coelioxys conoidea*, which last Dutch recording in 1956 was in Gronsveld.

Literatuur

- Peeters, T.M.J., H. Nieuwenhuijsen, J. Smit, F. van der Meer, I.P. Raemakers, W.R.B. Heitmans, C. van Achterberg, M. Kwak, A.J. Loonstra, J. de Rond, M. Roos & M. Reemer 2012. De Nederlandse bijen (Hymenoptera: Apidae s.l.). Natuur van Nederland 11. - Naturalis Biodiversity Center & European Invertebrate Survey Nederland, Leiden, 544 p.
- Reemer, M., 2018. Basisrapport voor de Rode Lijst Bijen. - EIS Kenniscentrum Insecten, Leiden, 171 p.
- Schreven, S., 2011. De schubhaarkegelbij *Coelioxys afra* nieuw voor Nederland (Hymenoptera: Apoidea: Megachilidae). - Nederlandse Faunistische Mededelingen 35: 27-32.
- Schreven, S., 2014. *Coelioxys afra* nog steeds op de Bergerhei. - HymenoVaria 8: 12-14.

Figuur 1. *Bombus lapidarius*, werkster. Foto Albert de Wilde.